

CESARSTWO BIZANTYJSKIE

Wczoraj i dziś, kl. 5, Nowa Era, str. 104-108
Zeszyt ćwiczeń, str. 56-58

T: BIZANCJUM W CZASACH ŚWIETNOŚCI

Nacobezu, s. 104

- Kiedy i gdzie istniało **Cesarstwo Bizantyjskie**
- Jakie były zasługi **Justyniana I Wielkiego**
- Jakie były osiągnięcia nauki i kultury bizantyjskiej

Bizancjum w czasach świetności - Lekcje historii pod ostrym kątem - Klasa 5

<https://www.youtube.com/watch?v=RKpXPrLAnpE>

395r.

Podział
Cesarstwa
Rzymskiego
na wschodnie
i zachodnie

476 r. upadek

Cesarstwa
Zachodniorzym-
skiego =
koniec
starożytności ,
początek
średniowiecza

527-565r.
Panowanie
Justyniana I
Wielkiego
(Cesarz
Bizantyjski)

1453r. Zdobycie
Konstantynopola
przez Turków=
koniec
średniowiecza,
początek epoki
nowożytnej

Podręcznik, str. 104-105

- Po upadku Cesarstwa Zachodniego w Cesarstwie Wschodnim udało się zachować władzę cesarską i niezależność państwa, które wkrótce zaczęto nazywać **Bizancjum**.
- Cesarze konstantynopolitańscy uważali, że cesarstwo trwa nadal, a jedynie odpadły od niego zachodnie prowincje.
- Jeden z jego cesarzy – **Justynian I Wielki** – pragnął przywrócenia dawnej potęgi Rzymu i odzyskania ziem w całym basenie M. Śródziemnego, czego faktycznie dokonał wprowadzając Bizancjum w okres największej świetności.

Ćw. 4/57

**NOWY RZYM= KONSTANTYNOPOL-324R.
(BIZANCJUM, STAMBUŁ)**

Zad. dom. 5/57

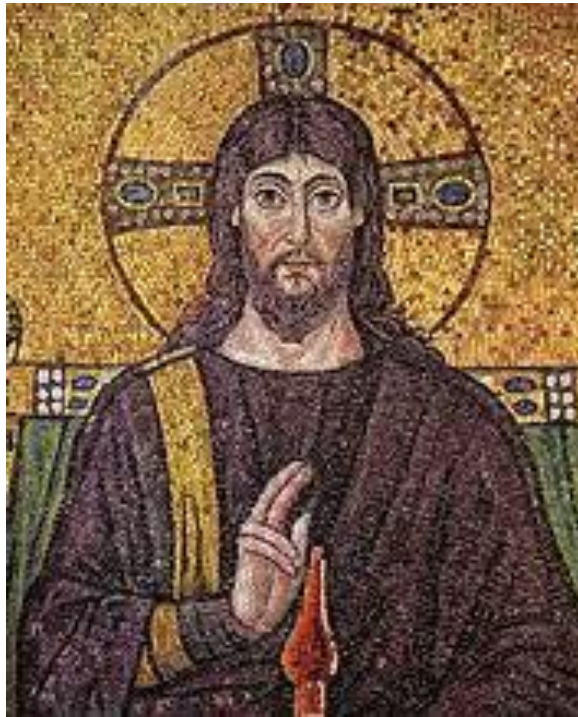
Podręcznik,
str. 104-105

JUSTYNIAN I WIELKI (527- 565R.)

- (483-565) – cesarz bizantyński od 1 sierpnia 527 , święty Kościoła prawosławnego. Przyczynił się do rozwoju kulturalnego, klasyfikacji praw, podzielił prawo na cywilne i karne.

Ćw. 2/56

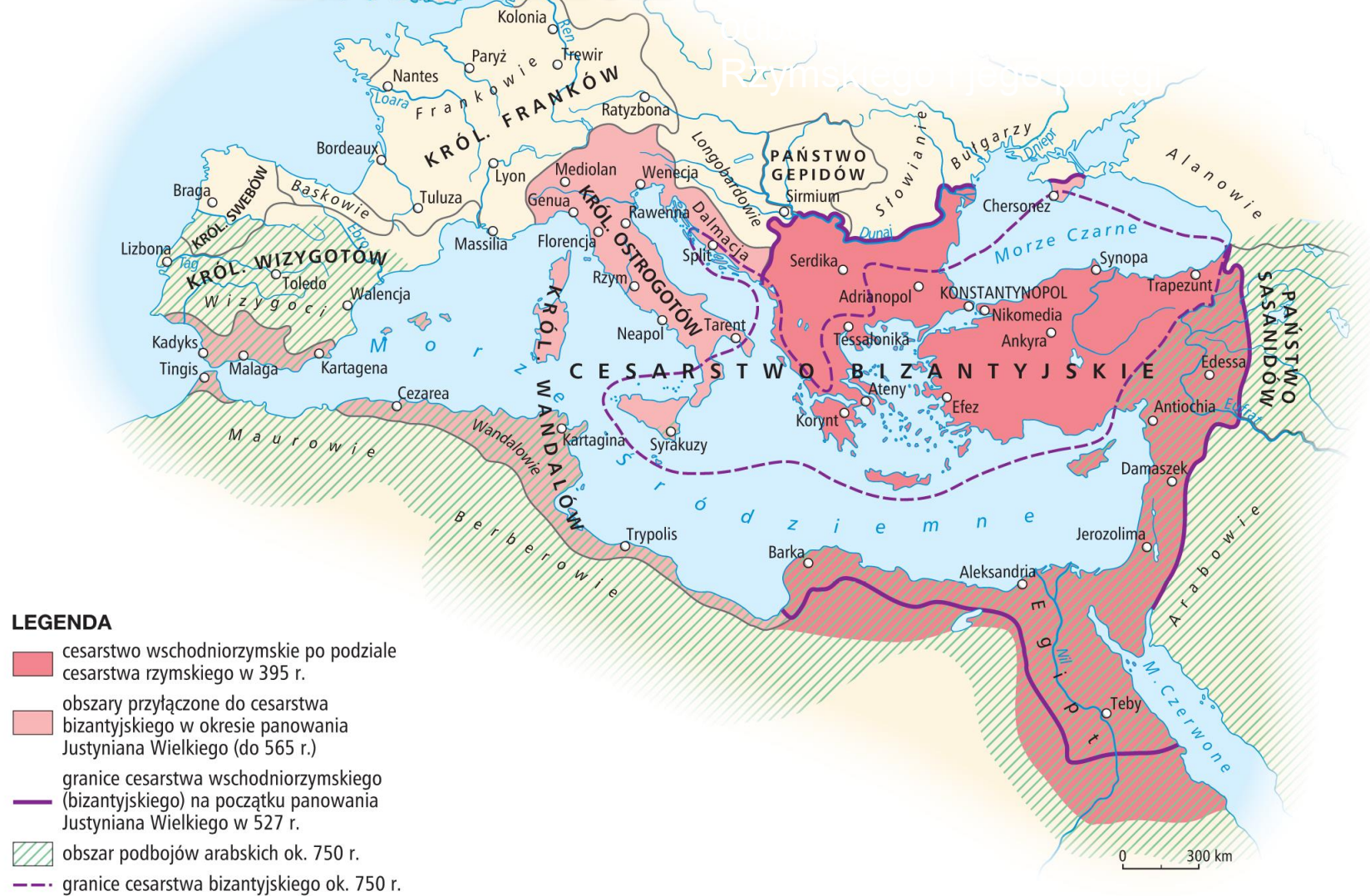
ĆW. 1, STR. 56

Cesarz – tytuł władcy Imperium Rzymskiego posiadającego nieograniczoną władzę.

Cesarz był najwyższą władzą zarówno świecką, jak i duchowną.

BIZANCJUM

Odzyskanie prowincji zachodnich

KODEKS JUSTYNIANA

- Cesarz powołał komisję, złożoną z prawników i uczonych, której zadaniem było **unowocześnienie i usystematyzowanie prawa rzymskiego**.
- Największą zasługą justyniańskiej komisji kodyfikacyjnej było spisanie "**Kodeksu Justyniana**„. Również jego słynna małżonka **Teodora** przyczyniła się do nadania kobietom w kodeksie wielu praw.

Ćw. 7/ 58

CORPUS IURIS CIVILIS ROMANI.

IN QUO
INSTITUTIONES, DIGESTA

AD CODICEM EURYNTHIUM EMENDATA,
CODEX ITEN ET NOVELLE

JUSTINIANI EDICTA, LEONIS ET ALIORUM
IMPERATORUM NOVELLE, CANONES APOSTOLICORUM, PSEUDORUM
ETIAMI LEGES VI TARI ET ALIA AD JURISPRUDENTIAM ANTE
JUSTINIANAM PERTINENTIA SCRIPTA.

CUM NOTIS PRÆTORIS
DIONYSII GOTHOFREDI

FRANCISCI MODII

SIMON VAN LEEUWEN

ADDEIT QUORUM LOCIS COMMENTARII
INDICIS TITULORUM ABRÉGÉUM EMENDATISSIMUM

HISTORIA ET CHRONOLOGIA JURIS CIVILIS
ROMANI

EDITIO NOVISSIMA

SACRATISSIMO AC INVICTISSIMO
PRINCIPIS AC DOMINO

DOMINO CAROLO VI.

IMPERATORI AUGUSTISSIMO SACRA

IMPRIMATUR

- a) Cesarz Justynian I Wielki chciał usprawnić działanie sądów oraz uporządkować przepisy prawne, dostosowując je do ówczesnych realiów.
- b) Zmiany w prawie miały na celu usunięcie przepisów prawnych, które powtarzały się, były sprzeczne z innymi lub nieaktualne. Pozostałe obowiązujące przepisy miały zostać odpowiednio uporządkowane i spisane w czytelny sposób.

– INFOGRAFIKA –

Hagia Sophia

Bazylika Hagia Sophia, czyli kościół Mądrości Bożej, została wybudowana w VI wieku na rozkaz cesarza Justyniana. Wzniesiony na planie krzyża greckiego (równoramiennego) kościół jest zwieńczony ogromną kopułą.

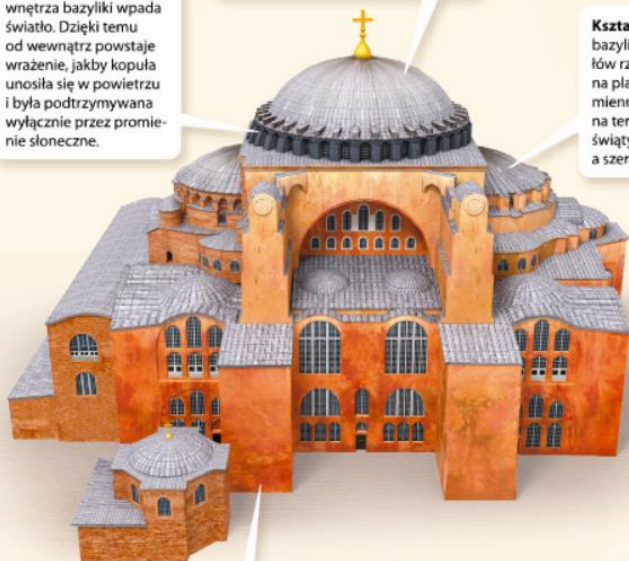

Wnętrze kościoła Hagia Sophia jest bardzo przestronne. Marmurowe ściany świątyni ściany były pokryte złotymi zdobieniami i mozaikami przedstawiającymi Chrystusa, świętych lub cesarzy.

W podstawie kopuły zwanej bębniem są umieszczone liczne okna, przez które do wnętrza bazyliki wpada światło. Dzięki temu od wewnątrz powstaje wrażenie, jakby kopuła unosiła się w powietrzu i była podtrzymywana wyłącznie przez promienie słoneczne.

Kopuła bazyliki jest wybudowana z cegieł i ma ponad 30 metrów średnicy. W 558 roku zawaliła się w wyniku trzęsienia ziemi, została jednak szybko odbudowana.

Kształt świątyni łączy cechy bazyliki typowe dla kościołów rzymskich oraz kościoła na planie krzyża równoramiennego, które wznoszono na terenie Grecji. Długość świątyni wynosi 77 metrów, a szerokość 71 metrów.

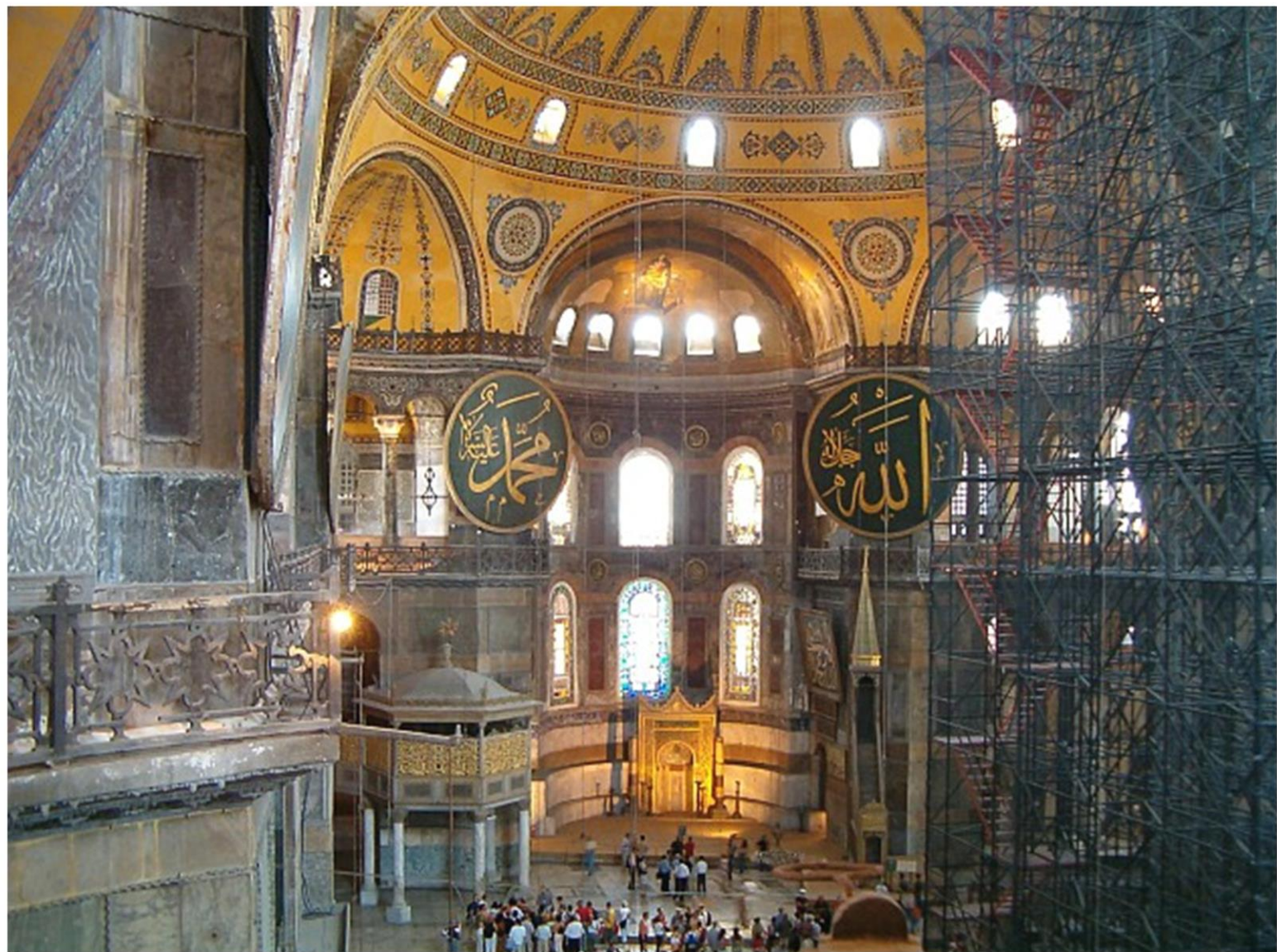
Potężne cztery filary znajdujące się po obu stronach świątyni podtrzymują kopułę bazyliki.

PRACA Z INFOGRAFIKĄ

1. Odpowiedz, z jakiego materiału zbudowano kopułę bazyliki Hagia Sophia.
2. Wyjaśnij, dzięki czemu uzyskano wrażenie unoszenia się kopuły kościoła w powietrzu.

- świątynia nazywana Kościołem Mądrości Bożej, powstała w latach 532–537
- W 1453 r. sułtan Mehmed II Zdobywca po opanowaniu miasta wydał rozkaz, aby Hagie Sofię natychmiast przekształcono w meczet.

Sztuka bizantyjska

miała charakter monumentalny. Wnętrza kościołów i pałaców zdobiono **mozaiką** i **polichromią** w żywych, intensywnych barwach, z dużym udziałem złota i emalii.

Obok tej formy sztuki istniała **ikona** jako obraz o charakterze kultowym, odtwarzającym sceny biblijne i historyczne.

Pięknie rozwijało się również miniaturowe **malarstwo książkowe i ilustracja**. Charakteryzowała się ona **brakiem głębi perspektywicznej**.

ĆW. 6/57

- zebranie i spisanie prawa rzymskiego (Kodeks Justyniana)
- tworzenie wspaniałych fresków i mozaik
- rozwój różnych dziedzin nauki (matematyka, geografia, historia, astronomia)
- stosowanie kopuł i arkad w budownictwie
- wznoszenie wspaniałych budowli (Hagia Sofia, hipodrom)
- zachowanie dzieł antycznych autorów

**Podręcznik,
str. 107**

ZAGROŻENIE ZEWNĘTRZNE

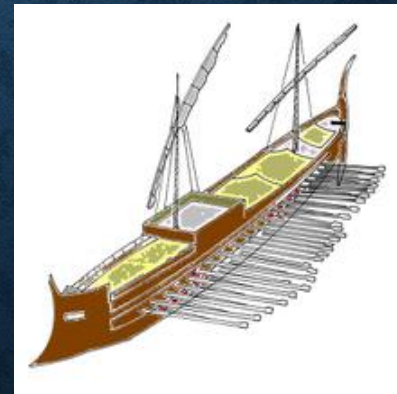
- W VII w. Bizancjum broniło się przed najazdami Persów i plemion z północy.
- Po śmierci Justyniana I straciło jednak Afrykę Północną i Bliski Wschód na rzecz **Arabów**, którzy wykorzystali osłabienie państwa walkami z Persami.
- Bizantyjczycy mieli też problemy z najazdami Bułgarów w XI w. (rozbitych przez Bazylego II) i krucjatami w XIII w.
- Kres Bizancjum nastąpił jednak z ręki Turków w 1453r.

OGIEŃ GRECKI

Na dziobach okrętów wojennych bizantyńscy żeglarze umieszczali długie rury, z zewnątrz drewniane, od środka wyłożone brązem. Jeden ich koniec skierowany był na statek nieprzyjaciela, a drugi połączony z pompa powietrzną. Do rur wsypywano łatwopalną substancję i podpalano ją. Jednocześnie marynarz stojący przy drugim końcu obsługiwał pompę, aby płonący płyn tryskał łukiem w kierunku wroga.

Większe statki wyposażane były w kilka rur.

Skonstruowano nawet ręczne modele wykorzystane przez marynarzy. Niszczycielska moc ognia była tak potężna, że płonął on nawet na powierzchni morza.

dromon

UPADEK BIZANCJUM

- W 1453 r. Turcy zdobyli **Konstantynopol** i ostatecznie podbili **państwo**, które w całości przestało istnieć.

PODSUMOWANIE-ĆW. 3, STR. 56

Ważne daty:

VII w.- panowanie Justyniana Wielkiego

1054r.- schizma wschodnia– rozłam w Kościele chrześcijańskim

1453 r. – upadek cesarstwa bizantyjskiego= koniec epoki średniowiecza

Ważne postaci:

Justynian I Wielki – cesarz Bizancjum w latach 527-565; wygnał Wandalów z Afryki Płn., część Wizygotów z Hiszpanii i w końcu także Ostrogotów z Italii.

Ważne pojęcia:

Bizancjum – nazwa pochodzi od poprzedniej nazwy Konstantynopola, zmienionej w IV w. przez Konstantyna Wielkiego

Kodeks Justyniana – ujednolicony zbiór praw rzymskich

Hagia Sophia – świątynia wybudowana w Konstantynopolu , przykład świadczący o wspaniałości sztuki bizantyjskiej

schizma wschodnia– rozłam w Kościele chrześcijańskim w **1054r.**

SAMOOOCENA

- Kiedy i gdzie istniało **Cesarstwo Bizantyjskie**
- Jakie były zasługi **Justyniana I Wielkiego**
- Jakie były osiągnięcia nauki i kultury bizantyjskiej

- Wczoraj i dziś, kl. 5, Nowa Era, str. 104-108
- Zeszyt ćwiczeń, str. 56-58
- Ilustracje-domena publiczna